

ta osaltaan kehittävät ja markkinoivat Haveria. Keskeisellä sijalla hankkeessa tällä hetkellä on vielä uusien yhteistyökumppaneiden löytäminen ja verkostoituminen muiden teollisuushistoriallisten kohteitten kanssa.

Hanke jatkuu

Vanhin Haverin kaivostoimintaa koskeva asiakirja on vuodelta 1726 ja uusimmat 1990-luvun lopulta. Tähän väliin jää hyllymetreittäin dokumentteja, jotka ovat suurimmalta osin vielä on tutkimatta. Alueen matkailun, museotoiminnan sekä rakennusten ja ympäristön kunnostuksen osalta ovat asiat paremmassa mallissa, mutta niilläkin saroilla on vielä tehtävää vuosiksi eteenpäin.

Meneillään oleva Haverin kehittämishanke on päättymässä toukokuussa 2003, mutta neuvottelut uudesta kolmivuotisesta jatkohankkeesta on jo aloitettu TE-keskuksen kanssa. Viljakkalan kunta on jo tehnyt myönteisen rahoituspäätöksen jatkohankkeen osalta, joten siltä osin tulevaisuus näyttää hyvältä.

julauren@viljakkala.infoengas.net

Valon talo – sähkö-museossa Madeiralla

Jaakko Suominen

Etelänlomalla voi monesti tehdä muutakin kuin kylpeä vilvoittavissa aalloissa tai paistatella auringon paisteessa. Monipuolisia kokemuksia hakeva lomailija saattaa etelänkohteessa piipahtaa jopa tekniikan alan museossa.

1400-luvun alussa virallisesti löydetty Portugalille kuuluva Atlantin saari Madeira lienee 'teknisesti' kuuluisin kastelukanavistaan, *levadoista*. Ensimmäiset levadat rakennettiin jo muutama kymmenen vuoden sisällä saaren löytymisestä. Levadoja risteilee saarella noin 2000 kilometriä, ja ne kuljettavat vettä vuorilta lähempänä rannikkoa oleville viljelyalueille. Kastelukäytön lisäksi levadat muodostavat liikennejärjestelmän pohjan: kastelukanavia sivuavia polkuja pääsee kulkemaan syrjäisemmillekin tiloille, ja turistit voivat hyödyntää polkuverkostoa patikoidessaan.

Kastelujärjestelmä ei ole saanut omaa museota, mutta sähkö sen sijaan on. Ainakin minulle oli yllättävää, että vuoristoisella saarella ei tuoteta sähköä juurikaan vesivoimalla, vaan öljyä polttamalla. Vesi- ja tuulivoima toimivat lähinnä varajärjestelminä.

Madeirasan sähkölaitos saavutti vuonna 1997 sadan vuoden iän. Juhlan kunniaksi sähkölaitoksen vanhojen tilojen yhteyteen, Valon taloon (Casa da Luz) avattiin museo, Museu de electricidade, joka kertoo niin sähkön historiasta yleisemmin kuin valaisee Madeiran saaren sähköistämisen vaiheita.

Museo sijaitsee Madeiran pääkaupungin Funchalin keskustassa, lähellä rantaa sekä kuuluisaa kauppahallia. Aivan museon takana sijaitsee myös yksi toinen teknisesti mielenkiintoinen kohde, Teleféricos-kabiinihissin ala-asema. Hissillä pääsee noin 500 metrin korkeuteen merenpinnasta Monten kaksitornisen kirkon tienoille. Sieltä taas voi jatkaa vaikkapa kohti kastelukanavia.

Valon talon sopivan pieni ja moderni museotila on jaettu viiteen pääosaan. Tuloaula on sisustettu lampuilla reunistetuksi viihtyisäksi kävelykatutilaksi, jonka sivustan infotauluissa käydään läpi saaren sähköistämisen päävaiheet. Sen ympärille sivuhuoneisiin ja auloihin on koottu varsinainen esinekokoelma, joka pitää sisällään erilaisia generaattoreita, moottoreita, johtimia ja mittaristoja. Erillisessä huoneessa on kokonainen sähkölaitoksen valvomo mittareineen ja merkkivaloineen.

Yläkerrassa esitellään energianlähteitä, sähköenergian siirtoa sekä käyttöä. Loput aulakatua kiertävästä kerroksesta on varattu erikoisnäyttelyille, jossa oman vierailuni aikana oli näytteillä Ricardo Regon abstrakteja maalauksia. Osan tilasta vie lapsille tarkoitettu interaktiivinen opetusnäyttely, jossa voi kokeilla muun muassa virtapiirien kytkemistä, polkupyörägeneraattorin polkemista sekä sähkönjohtavuuden ja erilaisten vastusten vaikutusta. Pääsikä ti-

lassa pelaamaan pitkästä aikaa klassista Doom-räiskintäpeliäkin (1993). Museossa on myös auditorio, jossa järjestetään yleensä erilaisia konsertteja ja muita musiikkitapahtumia. Valon talo palvelee tekniikan historian lisäksi myös eri taidemuotojen näyttely- ja esitystarpeita.

Madeirasan sähkömuseo ei sinänsä loista erityisyydellä tai valtavalla laajuudella. Se muodostaa kuitenkin nykyaikaisen ja mainiosti hallittavan kompaktin kokonaisuuden, johon kannattaa tutustua Madeiralla vieraillessa.

Museu de Electricidade "Casa da Luz"
Rua Casa da Luz 2, 9050 Funchal, Madeira

Avoinna: ti-su 10-12.30 ja 14-18 (ma suljettu)

Linking Innovations

www.metso.com

Metso-konserni on prosessiteollisuuden koneiden ja järjestelmien sekä huolto- ja asiantuntijapalvelujen maailmanlaajuinen toimittaja. Konsernin ydinliiketoimintoja ovat kuitu- ja paperiteknologia (Metso Paper), kiven ja mineraalien käsittely (Metso Minerals) sekä automaatio- ja säätötekniikka (Metso Automation). Vuonna 2001 Metso-konsernin liikevaihto oli 4,3 miljardia euroa ja henkilöstön määrä noin 30 000. Metson osakkeet noteerataan Helsingin ja New Yorkin pörsseissä.

Metso Oyj, PL 1220, 00101 Helsinki, tel. 020484100, fax 020484101